

SAMEN DUURZAAM

Samenwerken aan een
gezonde gemeente

Ter kennisname aangeboden aan de
gemeenteraad voor de raadsvergadering
van 6 juni 2018, als start van de nieuwe
coalitieperiode en het nieuwe college.

VERNIEUWINGSGROEP

Sittard-Geleen is een gemeente met veel kansen,
met veel historie, met een bloeiende economie.

INLEIDING

Staat van de gemeente

Eén gemeente, een eenheid in verscheidenheid.

Sittard-Geleen is een gemeente met veel kansen, met veel historie, met een bloeiende economie voor de gemeente en de regio, met een aantrekkelijke omgeving. Het combineert de kenmerken van de dorpen met het stedelijk karakter en de daarbij behorende voorzieningen. Wat aandacht vraagt is de saamhorigheid, die binnen de wijken, dorpen en kernen groot is, maar nog niet in de gemeente als geheel. Wij beseffen dat dit tijd kost, maar zien ook dat de kracht en pracht van Sittard-Geleen onvoldoende als een geheel wordt uitgedragen. Het beleid is in de afgelopen periode op de som der delen (de wijken, kernen en dorpen) gericht geweest. Sittard-Geleen is echter meer dan de som der delen. Het is de gemeente van ons allemaal, waarin iedereen meetelt, een eenheid in verscheidenheid.

Economie

De economie in Sittard-Geleen bloeit. De economie is van grote betekenis voor de gemeente, de regio en de provincie. Het bezorgt de inwoners werkgelegenheid en welzijn. Groei in de economie biedt mogelijkheden om meer mensen aan het werk te krijgen. Het biedt onze jeugd kansen op een baan en daarmee de mogelijkheid om hier te blijven wonen. Dat heeft ook een keerzijde. Wij zien de belasting op de leefomgeving en het milieu toenemen. Ook zien we een toename van de verkeers- en mobiliteitsproblemen. De vraagstukken die daarmee samenhangen zijn van regionale en provinciale betekenis. De samenwerking met onze

medeoverheden en met het bedrijfsleven moet meer dan in het verleden gericht zijn op een evenwicht tussen de verschillende belangen en op het delen van de verantwoordelijkheid voor onze toekomst. De kansen in de economie beperken zich niet tot Chemelot, VDL en logistiek. Onze historie, de groene omgeving en het aantrekkelijke buitengebied bieden volop kansen voor een groei in toerisme en vrijetijdseconomie. Daarmee kan de gemeente meer diversiteit in de economie aanbrengen.

De financiële positie

De financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen is matig, zozeer dat het financieel beleid van de gemeente onder preventief toezicht kwam van de Provincie. Er loopt een ombuigingsoperatie, met aanvullend herstelplan, die oploopt tot € 23,6 miljoen in 2022. Na realisatie daarvan is de begroting meerjarig sluitend, los van nieuwe autonome ontwikkelingen en maatregelen voor een solide financieel beleid. De ombuigingsoperatie en het herstelplan vergen nog een aantal keuzes in de komende periode. Wij staan daarom bij de start van deze nieuwe periode voor een opgave die niet gemakkelijk is. Wij zullen waar dat aan de orde is de noodzakelijke keuzes en maatregelen, gericht op een structureel en solide sluitende begroting, uitwerken in het jaarlijkse begrotingsproces.

Het college en de ambtelijke organisatie hebben al stappen gezet door inwoners en ondernemers nadrukkelijk te betrekken bij de beleidsvoorbereiding

Trends in de samenleving

Er is een aantal trends in de samenleving waarneembaar. Deze trends hebben betrekking op de relatie tussen samenleving en bestuur en op de duurzaamheid in milieu, leefomgeving en economie. Maar ook de trend naar meer sociale gelijkheid, met aandacht voor gezondheid, zorg en voor de financiële situatie van de inwoners die onze hulp nodig hebben. De trends die wij voor Sittard-Geleen het meest van belang achten lichten wij hierna toe.

Bestuursstijl

De eerste trend die wij noemen is de ontwikkeling naar nieuwe, meer eigentijdse, bestuursstijlen die een antwoord moeten geven op het teruglopende vertrouwen van de inwoners en organisaties in politiek en bestuur. Een terugloop die samengaat met een teruglopende belangstelling van de inwoners voor de politiek. Kernwoorden in de ontwikkeling van een nieuwe bestuursstijl zijn transparantie en integriteit aan de ene kant en inspraak, participatie en samenwerking aan de andere kant.

De gemeenteraad van Sittard-Geleen heeft inmiddels een aantal stappen gezet die deze ontwikkelingen recht doen. Bijvoorbeeld een andere manier van vergaderen met Ronde-bijeenkomsten waaraan inwoners kunnen deelnemen en waarmee het gesprek tussen inwoners en raadsleden meer vorm krijgt. En ook vernieuwend is Het Plein, informele presentaties over een bepaald thema, met een inloopkarakter voor zowel raadsleden als bezoekers. Het initiatief voor een presentatie

kan komen van raadsleden, college, ambtelijke organisatie maar ook van inwoners en organisaties.

Ook het college en de ambtelijke organisatie hebben al stappen gezet in deze ontwikkeling. Bijvoorbeeld door inwoners en ondernemers nadrukkelijk te betrekken bij de beleidsvoorbereiding zoals bij het beleidsplan openbare ruimte "De Tuinman van Sittard-Geleen" en bij het Horecabeleidsplan. Ook de inwoners zelf lieten al zien waar het om gaat, zoals in "Holtum 2.0", "Baeter Buurten", Burgerkracht Sittard-Oost, doorontwikkeling wijkplatforms en whatsappgroepen voor buurtpreventie. Voorbeelden die navolging verdienen en een verdere verdieping vragen in de relaties tussen inwoners, gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Het gaat daarbij niet alleen om structuur maar ook en vooral om cultuur. Houding en gedrag moeten gericht zijn op de gemeenschappelijke agenda, open, transparant en integer, voor de gemeente en haar inwoners en bedrijven.

Duurzaamheid

De tweede trend is duurzaamheid. Duurzaamheid loopt als een rode draad door alle beleidsvelden. Duurzaamheid raakt ons milieu, raakt onze economie en raakt het leven van onze inwoners. Wettelijke kaders en internationale afspraken leiden tot nieuwe eisen maar ook tot kansen. Het is daarom een belangrijke factor bij de afweging van onze keuzes op verschillende beleidsterreinen. De maatschappelijke belangstelling voor het onderwerp is groot. Het besef dat er veel meer inzet nodig is op duurzaamheid om het milieu, de

leefomgeving en de economie ook voor de toekomst veilig te stellen, is alom aanwezig. Energietransitie, circulaire economie, herontwikkeling van bestaande kantoren en bedrijventerreinen zijn voorbeelden van de thema's van de toekomst. Dat sluit aan op onze analyse dat de economische groei ook in onze gemeente een keerzijde heeft, uitmondend in toenemende druk op onze leefomgeving, de verkeersveiligheid, de overlast. In de nieuwe bestuursperiode zullen deze ontwikkelingen op de politieke en bestuurlijke agenda komen, met als uitdaging om een nieuw evenwicht te vinden tussen economie en leefbaarheid. Maar ook onze leefwijze vraagt om nieuwe oplossingen waar het bijvoorbeeld gaat om gezondheid, om duurzame arbeid, om perspectief.

Naar een beter sociaal evenwicht

De derde trend die wij zien is dat, ondanks een bloeiende economie, niet iedereen, werkend of niet werkend, profiteert van de positieve effecten daarvan. Mensen die hulp nodig hebben bij het vinden van een baan of die langdurig ziek zijn zien hun situatie in een aantal gevallen zelfs verslechteren. Ouderdom, gezondheidsproblemen, vereenzaming, armoede en schulden, ze leiden allemaal tot een situatie waarin mensen geen regie meer hebben op de eigen toekomst en steeds verder buiten de samenleving komen staan. Om het tij te keren is vroegtijdige signalering van de, vaak complexe, problemen nodig. Het vraagt inspanningen van de lokale overheid samen met maatschappelijke organisaties en inwoners om deze problemen vervolgens op te lossen en aldus een beter sociaal evenwicht te krijgen. We zien dat dit vraagstuk steeds meer erkend wordt als een

belangrijke maatschappelijke opgave en prioriteit krijgt in het beleid. Niet alleen in Sittard-Geleen, maar ook landelijk in de samenwerking met het Rijk, provincies en gemeenten.

Een coalitie voor de toekomst

De uitdagingen vragen om een college met een open en transparante stijl, waarbij de inwoners vroegtijdig mee kunnen praten en mee kunnen doen. Die stijl combineren wij met bestuurskracht gericht op de inhoudelijke opgaven. Daarbij is een collegiaal bestuur vanzelfsprekend, wij doen het samen. De kern van ons inhoudelijke beleid is het evenwicht tussen economie, sociaal domein, leefbaarheid en duurzaamheid. Wij stimuleren de economie, maar stellen harde voorwaarden aan de gevolgen voor de leefbaarheid en aan de duurzaamheid.

Dit akkoord is een programma op hoofdlijnen. Het beschrijft wat ons drijft en welk beleid wij nastreven. Zowel de staat van de gemeente als de ontwikkelingen in de samenleving leiden tot een aantal integrale opgaven die om een eigentijds antwoord vragen. In dit akkoord beschrijven wij

die opgaven en de contouren waarlangs wij deze willen aanpakken. Daarin benoemen wij de thema's en actiepunten waarop wij op dit moment de nadruk leggen. Dat is niet limitatief, wij verdiepen en verbreden het tijdens de rit. De uitkomsten van onze dialoog met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zullen een belangrijk aanknopingspunt zijn voor de verdere ontwikkeling en uitwerking van ons beleid. Ook externe ontwikkelingen en ontwikkelingen in de financiën van de gemeente kunnen aanleiding zijn om ons beleid bij te stellen. Uiteraard met inachtneming van alle zorgvuldigheid die daar bij hoort en met de gemeenteraad in een leidende rol.

Er is al veel bereikt in Sittard-Geleen. De saamhorigheid in de dorpen, kernen en wijken is groot. Toch heeft de gemeente ook als geheel veel te bieden. Dat komt nog onvoldoende naar buiten. Wij zien graag dat de inwoners ambassadeur worden voor hun gemeente en dat terugzien in de belangstelling voor de gemeente met nieuwe inwoners, vestigingen van het bedrijfsleven en toeristen. Uit de regio en de provincie, maar ook landelijk en internationaal. Het is aan ons om hen daarvoor enthousiast te maken. Wij denken dat ons antwoord op de opgaven daaraan kan bijdragen, vooral ook omdat we iedereen vragen om met ons mee te doen.

**Wij zien graag dat de
inwoners ambassadeur
worden voor hun gemeente.**

7 OPGAVEN VOOR SITTARD-GELEEN

Wij hebben op basis van de voorstaande beschouwing zeven opgaven geformuleerd. Deze opgaven sluiten voor een belangrijk deel ook aan bij de opgaven die Rijk, provincies en gemeenten landelijk hebben geformuleerd in het Interbestuurlijk Programma (IBP). Wij zullen daar met de andere overheden in samenwerken. De opgaven die wij voor Sittard-Geleen onderkennen zijn:

01.
Een gemeentebestuur met en voor de inwoners

02.
Vooroplopen naar een duurzame toekomst

03.
Gezond en veilig in een sociale gemeente

04.
Wonen en leven in Sittard-Geleen

05.
Ontspannen en genieten in Sittard-Geleen

06.
Een duurzame economie voor werk en innovatie

07.
Financiën duurzaam op orde

01 Een gemeentebestuur met en voor de inwoners

De samenspraak met de samenleving willen wij op eigentijdse wijze faciliteren. Wij zoeken nadrukkelijk de dialoog op en zetten daarvoor, naast de reeds bestaande, ook nieuwe digitale technieken in.

Een gemeentebestuur met en voor de inwoners

Besturen met, voor en door de inwoners is een speerpunt, de gemeente is er voor de inwoners, niet andersom. Wij zijn niet in staat om alles zelf op te lossen. En de inwoner neemt steeds meer zelf het initiatief, wil gehoord worden, wil meedoen. Beginspraak en meedoen zijn dus belangrijk vanuit deze verschillende motieven.

Gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een leidende rol in de beleidsbepaling en vraagt van het college voorstellen die tot stand zijn gekomen met de (vroegtijdige) inbreng van de inwoners. Meepraten en meedenken moeten vanzelfsprekend zijn in de beleidsvorming. De raad wordt betrokken in dat proces. De gemeenteraad zelf zal echter ook die inspraak bevorderen en de inwoners en organisaties actief uitnodigen om het gesprek met de raad aan te gaan. De nieuwe vergaderstijl van de raad met de Ronde-bijeenkomsten en Het Plein (waar openbare presentaties worden gegeven over ontwikkelingen, initiatieven en voorstellen door raadsleden, college, ambtenaren en inwoners en organisaties) faciliteren dat. De gemeenteraad moet in de positie worden gebracht haar kaderstellende en controlerend taak goed te kunnen vervullen. Duidelijkheid over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden horen daarbij.

Bestuur

De samenstelling van de coalitiepartners maakt het duidelijk, er is een brede consensus om het anders te gaan doen. Anders te besturen, met meer aandacht

voor de inbreng van de inwoners en betrokken partners. Anders ook, door onze visie duidelijk herkenbaar in gedrag te laten blijken. De complexe uitdagingen in onze gemeente en de keuzes die moeten worden gemaakt vragen om een breed draagvlak. Maar niet alleen dat is een reden om de gemeenschap te betrekken bij onze beleidsvorming en de uitvoering daarvan. De expertise in de gemeente op de verschillende terreinen is groot. Bij het bedrijfsleven en bij de professionele organisaties. En zeker ook bij de inwoners, die ervaringsdeskundig zijn op tal van vraagstukken waarmee zij in de dagelijkse praktijk te maken hebben.

Onze inwoners willen steeds vaker zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun situatie, zowel in zorgtaken als in hun directe leefomgeving. Wij zullen dan ook voortbouwen op het programma "burgerparticipatie en wijkgericht werken". De rol van de gemeente verandert daardoor meer en meer in die van een gelijkwaardige partner met een faciliterende en ondersteunende rol, waar nodig met kaderstelling en budgetten. Doelstellingen worden in samenspraak met de samenleving geformuleerd. Soms voert de gemeente de taken zelf uit, veel vaker zal dat samen met de andere partijen gebeuren en faciliteert de gemeente.

Dit alles vraagt om een open en collegiale bestuursstijl. Tijdens het informatieproces is door de informateur, op basis van de gesprekken met alle partijen, een contourennotitie opgesteld waarin een aantal uitgangspunten is opgenomen voor deze nieuwe bestuursstijl. Deze notitie is uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de bestuursstijl.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij werken de contourennotitie over de bestuursstijl aan het begin van onze bestuursperiode verder uit en maken op basis daarvan afspraken over de wijze waarop wij dat invullen.
- Wij streven naar maximale transparantie, ook op financieel gebied, waarbij wij budgetten op wijkniveau inzichtelijk zullen maken.
- Wij zullen partijen enthousiasmeren en bij elkaar brengen op gemeenschappelijke doelstellingen en belangen. De bestuurlijke coördinatie is onze kerntaak.
- Ambtenaren geven wij een faciliterende rol ter ondersteuning van initiatieven uit de gemeente. Het gaat dan bijvoorbeeld om de organisatie van de processen die tot een initiatief of de uitwerking daarvan leiden. Of om de advisering van de partijen over de mogelijkheden en de aandachtspunten die bij sommige initiatieven van belang kunnen zijn.
- De ingezette beweging waarbij ambtenaren steeds meer van buiten naar binnen werken, zetten we voort. Om die omslag sneller te bereiken zullen wij extra investeren in de ontwikkeling van vaardigheden en competenties, die de ambtenaren nodig hebben om deze veranderde rol te kunnen invullen.

- Wij faciliteren onze ambtenaren met moderne hulpmiddelen, zoals ICT-voorzieningen waarmee ambtenaren ook vanuit andere locaties in de gemeente kunnen werken. Het resultaat zal zijn een relatief kleine maar flexibele en slagvaardige organisatie, met een verschuiving van de werkzaamheden naar buiten en naar andere partijen.

Wij doen (nader) onderzoek:

- De vernieuwing in de verhouding tussen inwoners en gemeente stimuleren wij op verschillende manieren. Hierbij staan wij open voor experimenten waarbij inwoners rechtstreeks zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen over de inzet van budgetten voor de verbetering van de directe leefomgeving.
- De gemeentesecretaris krijgt als directeur van de ambtelijk organisatie de opdracht om uitwerking te geven aan de maatregelen die nodig zijn om de organisatie een verdere cultuuromslag te laten maken. Daarbij moet nadrukkelijk aandacht zijn voor transparantie en een goede communicatie die aansluit op de beoogde open communicatie in het college.
- De gemeentesecretaris krijgt opdracht om een notitie te schrijven op basis waarvan het college de toekomst van het programmatisch werken c.q. het opgavegericht werken zal bespreken.
- Wij zetten de plannen voor de ambtelijke en bestuurlijke huisvesting door. De plannen voor de ambtelijke huisvesting in Geleen kunnen qua uitwerking nog wel worden bijgesteld. Voor de beoogde locatie van het bestuurscentrum in Sittard loopt nog het onderzoek of dit aan het programma van eisen voldoet. Als dat niet het geval is zoeken wij alternatieven in Sittard die wel aan dat programma voldoen.

Wij gaan in gesprek:

- Wij zullen partijen enthousiasmeren en bij elkaar brengen op gemeenschappelijke doelstellingen en belangen. De bestuurlijke coördinatie is hierin onze kerntaak.
- Wij bespreken dit akkoord met de gemeenteraad en de belangrijkste partners in de gemeente. Het akkoord is een levend document: zowel bij de uitwerking als op basis van hun eigen initiatieven gaan wij in gesprek met inwoners, partners en betrokken partijen over de verdere invulling en uitvoering van ons beleid.

02

Voorop lopen naar een duurzame toekomst

***Wij willen voorop lopen
in de ontwikkeling naar
een duurzame toekomst,
als gemeente en als
samenleving, waarbij
ons bewezen innovatieve
vermogen de sleutel is voor
succes.***

Voorop lopen naar een duurzame toekomst

Wij zien duurzaamheid als een belangrijke opgave, vanwege de grote impact op maatschappelijke ontwikkelingen. Duurzaamheid geeft uitdagingen, maar biedt ook kansen. Duurzaamheid heeft verschillende facetten, het gaat om onze inwoners, om ons milieu en om onze economie. Het komt daarom terug in alle beleidsvelden. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid dat wij anders omgaan met onze middelen en hulpbronnen, grondstoffen en reststoffen, waarbij hergebruik en duurzame alternatieven voorop staan. Veranderingen in onze leefstijl vragen om innovaties. Sittard-Geleen kan daarin voorop lopen. Met innovatie in onze genen en met partners in het bedrijfsleven die de oplossingen voor de toekomst kunnen ontwikkelen. Wij zijn het aan onze inwoners verplicht om hierin samen op te trekken. Om de realisatie van onze ambities te volgen zullen wij een benchmark zoeken aan de hand waarvan wij de resultaten kunnen monitoren.

Wij willen deze ontwikkeling stimuleren en zullen nieuwe toepassingen in ons beleid verwerken. Waar mogelijk zullen wij een voorbeeldfunctie hebben. Bijvoorbeeld met ons inkoop- en aanbestedingsbeleid en ons vastgoed. En wij zullen inzetten op bewustwording en op het ontwikkelen en uitwisselen van kennis met en tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheden. Ook de inwoners betrekken we daarbij, onder andere via een Kenniscentrum Duurzaamheid.

Met Chemelot hebben wij een industrie in onze gemeente waarvoor duurzaamheid essentieel is.

Enerzijds waar het gaat om de energietransitie en het gebruik van grondstoffen en anderzijds als leverancier van innovatieve oplossingen voor de duurzaamheidsvraagstukken in de maatschappij. De visie, opgaven en programma's van Chemelot liggen vast in de "Visie Chemelot 2025". Wij zoeken verbinding met Chemelot over hun opgaven en aansluitende programma's om kennis en oplossingen uit te wisselen, om informatie en voorlichting te geven aan onze inwoners en om innovaties te stimuleren. Bijvoorbeeld middels "living lab's" waar oplossingen kunnen worden gepresenteerd en in de praktijk uitgetest.

Uiteraard is het onze doelstelling om een energie-neutrale gemeente te worden in navolging van het Rijksbeleid. Daartoe stellen wij een lokaal energieakkoord op met alle betrokken partijen in de gemeente. Ook willen wij het Groene Net nog meer prioriteit geven en de uitrol daarvan waar mogelijk versnellen, waarbij met de andere aandeelhouders is afgesproken dat dit ook regionaal, in Maastricht en voor Maastricht-Aachen Airport beschikbaar zal komen. Wel is onze randvoorwaarde, dat het betaalbaar blijft voor alle inwoners. Duurzaamheid

is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Met als einddoel een energie- en klimaat-neutrale gemeente in 2040 of zoveel eerder als mogelijk is.

Tegelijkertijd realiseren wij ons dat wij ons moeten voorbereiden op de gevolgen van de klimaatverandering. We krijgen te maken met toenemende zware buien en langere droogteperiodes. Teveel steen en asfalt leidt plaatselijk tot 'hittestress'. Op basis van de klimaat-stresstest gaan we samen met inwoners en bedrijven aan de slag met klimaatadaptatie. Het vergroenen van onze gemeente zorgt daarbij voor lagere temperaturen en minder wateroverlast bij noodweer. Bovendien draagt het bij aan de biodiversiteit en aan de belevingswaarde die een groene leefomgeving biedt.

Overigens is duurzaamheid een overkoepelende opgave, het raakt ook de andere opgaven. De kwaliteit van wonen en leven is zeer afhankelijk van duurzame oplossingen op het gebied van milieu, gezondheid en verkeer. Datzelfde geldt voor de economie, die wij immers willen verduurzamen, zoekend naar het evenwicht tussen duurzame werkgelegenheid enerzijds en een leefbare, gezonde omgeving anderzijds.

Wij benoemen in ons beleid voor deze opgaven expliciet een aantal voornemens met een duurzaam karakter. Wij noemen hier een voorbeeld: wij stemmen in met de ontwikkeling van Lexhy waar het gaat om campusfaciliteiten en kantoren, onder de voorwaarde van compenserende maatregelen in Graetheide. Graetheide blijft groen!

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij realiseren een lokaal energieakkoord in 2020, in navolging van het Rijksbeleid.
- Wij geven het voorbeeld via ons inkoop- en aanbestedingsbeleid en zien er op toe dat dit beleid voor circulaire inkoop en social return adequaat wordt uitgevoerd.
- Ons strategisch gemeentelijk vastgoed verduurzamen wij op de momenten dat zich investeringen of onderhoud aandienen. Wij denken daarbij aan energiebesparende maatregelen, waaronder ook de toepassing van zonnepanelen.
- Er komt standaard een duurzaamheidsparagraaf in de collegevoorstellen. Daarmee wordt het bewustzijn voor duurzaamheid in de gemeentelijke organisatie bevorderd en wordt bewaakt dat duurzaamheid daadwerkelijk een wezenlijk onderdeel uitmaakt van al ons beleid en de uitvoering daarvan.
- Wij zetten een kenniscentrum voor duurzaamheid op voor voorlichting en kennisdeling in de gemeente en stimuleren initiatieven van onze inwoners, starters en MKB en informeren hen over initiatieven.
- Wij stellen voorwaarden aan de ontwikkeling van Lexhy voor compenserende maatregelen op het gebied van verkeer en voor natuur en groen in Graetheide. Wij houden Graetheide groen.

- Wij faciliteren innovatie en nieuwe initiatieven gericht op duurzaamheid maximaal en wij stimuleren experimenten met duurzaamheid op logistieke bedrijfsterreinen.
- Wij geven voorrang aan de herontwikkeling van bestaande kantoren en bedrijventerreinen boven het ontwikkelen van nieuwe plannen.
- Wij stimuleren het delen van auto's en het gebruik van de fiets, onder andere door de verbetering van het netwerk van fietspaden en door adequate oplossingen voor het stallen van fietsen, waarbij wij ook in de avonden bewaakte stalling willen aanbieden. Voor bewaakte stalling zal wel een vergoeding moeten worden gevraagd.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Wij willen de uitrol van het Groene Net waar mogelijk versnellen en onderzoeken in samenspraak met onze partners de mogelijkheden. Randvoorwaarde is de betaalbaarheid voor alle inwoners.
- Wij zoeken een benchmark die geschikt is voor het monitoren van onze duurzaamheidsprestaties.

Wij gaan in gesprek:

- Het lokaal energieakkoord in 2020 realiseren wij samen met de inwoners en de partners in de gemeente.
- Wij maken samen met partners een plan van aanpak voor klimaatadaptatie. Daarbij zetten wij nadrukkelijk in op vergroening van de gemeente en het toepassen van klimaatbestendige materialen in de openbare ruimte.
- Wij zoeken samenwerking met het bedrijfsleven en andere partijen voor innovatieve oplossingen van duurzaamheidsvraagstukken, die wij als een gezamenlijke opgave zien.
- Duurzaamheidsmaatregelen van inwoners worden gestimuleerd, evenals nieuwe technieken en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Ook hier willen wij in samenwerking met de inwoners en het bedrijfsleven duurzaamheid oppakken als een gezamenlijke opgave.
- In ons beleid geven wij extra aandacht aan duurzame werkgelegenheid. Wij bespreken dat in het Triple Helix overleg (het overleg tussen Overheid, Ondernemers en Onderwijs) en bieden mensen die hulp nodig hebben bij het vinden van een baan mogelijkheden voor hun ontwikkeling.
- Wij gaan in gesprek met de partners in de Triple Helix over ieders inspanningen voor duurzaamheid, onze inzet is dat duurzaamheid een gezamenlijke opgave is waarvoor iedereen verantwoordelijkheid draagt.

03

Gezond en veilig in een sociale gemeente

Wij willen dat de inwoners van Sittard-Geleen tevreden zijn over hun woon- en leefsituatie, gezond blijven en mee kunnen blijven doen in onze samenleving.

Gezond en veilig in een sociale gemeente

Onze inwoners hebben recht op een samenleving die veilig is, die gezondheid stimuleert, die een vangnet biedt voor mensen die hulp nodig hebben, die voorzieningen heeft voor cultuur, sport en welzijn. Waarden die doorlopend aandacht vragen en die we slechts in stand kunnen houden door samen te werken. Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen, met of zonder beperking. Wij volgen daarbij ook de ontwikkelingen in de wetgeving, waarmee de bepalingen uit het "VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap" stapsgewijze worden ingevoerd.

Inwoners moeten zich thuis voelen in hun wijk. Dat vraagt om doorlopende aandacht voor de veiligheid in de omgeving, de verkeerssituaties, de kwaliteit van de openbare ruimte en de aanwezigheid van basisvoorzieningen. Wij hebben een aantal kernpunten in ons programma opgenomen die daarop aansluiten. Het gaat daarbij zowel om oplossingen (zoals bijvoorbeeld verkeersmaatregelen) als om handhaving (zoals BOA's en mobiel cameratoezicht). In het verlengde daarvan zijn preventie en vroegtijdige signalering van criminaliteit belangrijk. Wij bespreken periodiek met de scholen en andere organisaties hun rol en gaan in gesprek met de politie over de inzet van de wijkagenten. Waarbij zichtbaarheid, vindbaarheid en bekendheid belangrijke wensen zijn.

Onze visie is dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en leven. Dat betekent dat de zorg die zij nodig hebben zo

veel als mogelijk in de nabijheid wordt aangeboden. Dat vraagt ook het nodige van de eigen omgeving. Vrijwilligers en mantelzorgers maken het mogelijk dat de druk op de zwaardere voorzieningen afneemt en de zorg betaalbaar blijft. De samenleving als geheel wordt meer zelfredzaam. Dat gaat niet vanzelf. En de problemen en hun oorzaken zijn divers van aard. Gezondheidsproblemen hangen vaak samen met levensstijl, met wel of niet deelnemen aan sport en sociale activiteiten, met inkomens-, armoede- en schuldenproblemen. En ook hier is vroegtijdige signalering belangrijk. Het is met andere woorden een complexe opgave waarvoor een integrale inzet vanuit meerdere beleidsterreinen noodzakelijk is.

We hanteren daarom het principe van Positieve Gezondheid, het gaat om het vermogen je aan te passen aan de uitdagingen van het leven en zelf de regie te voeren op je leven. Gezondheid wordt dan vooral gezien in termen als veerkracht, functioneren en participatie. Onze aanpak richt zich daarom op het ondersteunen en bevorderen van de regie van inwoners. Een gezonde leefstijl en leefomgeving zijn

van belang voor een goede gezondheid. Daarom is het zo belangrijk dat mensen zo gezond mogelijk kunnen leven en daardoor actief kunnen bijdragen aan het leefbaar en veilig houden van hun wijk.

Wij willen de samenwerking op de verschillende beleidsterreinen stimuleren en waar mogelijk ook zelf organiseren. Ook zoeken wij samenwerking met partners op het niveau van Zuid-Limburg. Gemeenten, onderwijs, bedrijfsleven en instellingen werken aan een gezondheidsakkoord dat ook het uitgangspunt is voor ons nieuwe beleid.

Onze “voorliggende voorzieningen” kunnen een beroep op de zwaardere zorgvoorzieningen helpen voorkomen of uitstellen. De rol van verenigingen en maatschappelijke organisaties is essentieel voor preventie en signalering van problemen. Zij bieden inwoners de kans om actief mee te doen in de samenleving, ook op latere leeftijd. Vraagstukken rond gezondheid, participatie, jeugdzorg en eenzaamheid vragen om de netwerken van de verschillende verenigingen en stichtingen en de gezondheidscentra, zorginstellingen en woningcorporaties.

Bestrijding van de armoede is een speerpunt in ons beleid. Armoede is vaak een bron voor de verdere problemen van inwoners. Ook op dit punt is preventie van belang, maar een actieve begeleiding van mensen met financiële problemen is evenzeer noodzakelijk.

Onze schuldhelpverlening willen wij mensgericht benaderen, met zoveel als mogelijk maatwerk gezien de diversiteit aan onderliggende oorzaken van de schuldproblemen. Het kabinet komt dit jaar

met een brede schuldenagenda met onder andere maatregelen die moeten voorkomen dat mensen met schulden van verschillende overheidslagen aanmaningen en boetes krijgen. Wij sluiten ons beleid daarop aan.

Eenzaamheid signaleren en doorbreken kunnen we alleen maar samen met de samenleving. Samen maken we een actieplan dat aansluit bij het landelijke programma “één tegen eenzaamheid”.

De jeugdzorg is een landelijk aandachtspunt. Een tekort aan middelen, gecombineerd met een beperking in de sturingsmogelijkheden door gemeenten op de inzet van specialistische hulp, leidt tot wachtlijsten en onvoldoende afstemming binnen het netwerk. Wij willen de regionale samenwerking in de jeugdzorg verder intensiveren, ervan uitgaande dat we samen zo effectief en efficiënt mogelijk de zorg organiseren. Samen met de VNG en onze regionale partners blijven wij de rijksoverheid aanspreken op haar verantwoordelijkheid voor het vinden van oplossingen.

Een aantal aspecten van ons beleid sluit aan op bestaand beleid. Wij willen dat opnieuw bevestigen. Zo continueren wij het Taalakkoord, met maatregelen om laaggeletterdheid vroegtijdig op te sporen. En zetten wij ons in voor de uitvoering van het Diversiteitspact, gericht op gelijke kansen voor mensen met verschillende achtergronden. Ook het plan van aanpak voor personen met verward gedrag zetten wij voort. Als gemeente zullen wij een voorbeeldfunctie hebben op de verschillende onderwerpen. Het gezondheidsakkoord zal door ons eveneens als leidraad voor ons beleid worden gehanteerd.

Naast alle genoemde inhoudelijke punten willen wij ook deze opgave verbinden met de bestuursstijl en de vertaling daarvan naar de ambtelijke organisatie. Wij willen de werkprocessen voor onze inwoners inrichten vanuit vertrouwen en mensen helpen vanuit de vraag wie zij zijn en wat zij kunnen, mensgericht. Dat geldt voor het participatiebedrijf, voor de sociale dienst en voor alle andere afdelingen.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij zetten extra BOA's en cameratoezicht (met waar mogelijk mobiele camera's) in waar dat nodig is en breiden de capaciteit van BOA's uit. BOA's zullen wij coachen en trainen op houding en gedrag zodat het draagvlak en begrip voor handhaving toeneemt.
- Wij stimuleren het gebruik van de fiets en investeren daarom in fietspaden en fietsenstalling. Wij willen de inwoners ook meer bewust maken van de voordelen van het fietsen.
- Wij steunen op basis van het aangekondigde rijksbeleid eventuele experimenten die gericht zijn op gereguleerde wietteelt in regioverband. De uitkomst van deze experimenten resulteert in nieuw rijksbeleid. Mocht dit beleid leiden tot structurele oplossingen voor de eerdere overlastsituaties dan zullen wij de handhaving van het ingezetenen criterium herzien.
- Wij ondersteunen mantelzorgers met mogelijkheden voor dagopvang, respijtzorg en laagdrempelige trefpunten. Wij faciliteren ook in de komende periode de mantelzorgers die tijdelijk bij (en waar mogelijk in) de woning willen wonen van degene die verzorgd wordt.
- Wij maken gebruik van de deskundigheid van mantelzorgers en cliënt-ondersteuners bij de keukentafelgesprekken.

- Wij richten het subsidiebeleid voor stichtingen en verenigingen doelgericht in op de inzet die wij aan hen vragen, bijvoorbeeld de inzet die zorgbehoeften voorkomt en het signaleren van zorgvraagstukken. Subsidiebedragen worden daarbij gebaseerd op eenduidige en vergelijkbare criteria.
- Wij faciliteren organisaties en vrijwilligers bij hun rol in de zorg middels voorlichting, advisering, cursussen en de inzet van combinatiefunctionarissen.
- Wij realiseren één loket voor het sociale domein.
- Wij bewaken dat de eigen bijdrage voor zorg niet leidt tot zorgmijdend gedrag.
- Wij stimuleren lokale initiatieven voor de ondersteuning van mensen met een kleine beurs.
- Schuldhulpverlening benaderen wij persoonsgericht, met maatwerk waar mogelijk.
- Wij voeren een experiment in waarbinnen inwoners met een bijstandsuitkering mogen bijverdienen.
- Wij intensiveren de opsporing van verborgen armoede en betrekken daarbij instellingen en organisaties zoals scholen, zorgverleners en andere maatschappelijke instellingen.

- De bepalingen uit het “VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap” worden stapsgewijze ingevoerd.
- Wij zien er op toe dat ons inkoop- en aanbestedingsbeleid voor zorg adequaat wordt nageleefd waar het gaat om reële tarieven en condities en de naleving van CAO en wettelijke regels.
- Wij willen de positie van de wijkagent verstevigen. Zichtbaarheid, vindbaarheid en bekendheid zijn belangrijke aandachtspunten.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Wij onderzoeken hoe we de inwoners verder kunnen betrekken bij de veiligheid en sociale cohesie in de wijk en steunen bewonersinitiatieven zoals Whatsapp-groepen voor buurtpreventie.

- Wij onderzoeken de maatregelen die de verkeersveiligheid en parkeeroverlast in de wijk kunnen verbeteren en nodigen inwoners uit om mee te denken. Op plaatsen waar parkeerregels regelmatig worden overtreden, zullen wij de handhaving intensiveren.

- Wij onderzoeken of we particuliere laadvoorzieningen voor elektrische fietsen kunnen stimuleren en of we de veiligheid van elektrische fietsen in het verkeer kunnen bevorderen met betere voorlichting of andere maatregelen.

- Wij stellen wijkprofielen op en inventariseren de netwerken en voorzieningen ten behoeve van een betere afstemming en regie.

- Wij onderzoeken de positie van de jeugd na uitstroom uit de jeugdzorg.

- Wij beoordelen de eerste resultaten van de organisaties Kinderwijkraad en Gezinsbudget op korte termijn en besluiten dan of verdere uitbreiding van deze activiteiten naar andere delen van de gemeente wenselijk en haalbaar is.

- Wij onderzoeken de mogelijkheid van een taaltest bij aanvragers van bijstand om zo vroegtijdig laaggeletterdheid op te sporen.

- Wij bekijken hoe de integratie van nieuwkomers versneld kan worden.

Wij gaan in gesprek:

- Wij spreken periodiek met scholen en andere organisaties over hun rol en hun waarnemingen, mede gericht op vroegtijdige signalering van probleemsituaties.

- In overleg met kinderen, ouders en scholen willen wij inventariseren wat de oplossingen kunnen zijn voor problemen met de verkeersveiligheid bij scholen op de breng- en haalmomenten van kinderen. Wij zullen zelf daarbij de verkeerslogistiek en de handhaving inbrengen als opties.

- Wij vragen vanuit onze deelname aan de Veiligheidsregio aandacht voor de communicatie en samenwerking in de Euregio en zoeken met Chemelot naar innovatieve alternatieven voor de sirenes die gaan verdwijnen.

- Wij maken ons sterk voor de verlaging van de rente van de Kredietbank Limburg.

- Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers maken we een actieplan tegen eenzaamheid dat aansluit bij het landelijke programma “één tegen eenzaamheid”.

***Wij willen dat Sittard-Geleen
een leefbare en toekomst-
bestendige gemeente is,
aantrekkelijk om
in te wonen.***

04 Wonen en leven in Sittard-Geleen

Wonen en leven in Sittard-Geleen

Wij willen dat Sittard-Geleen een gemeente is waar het goed en veilig wonen is, een gemeente ook die aantrekkelijk is voor nieuwe inwoners die worden aangetrokken door onze sterke economie. Of door onze aantrekkelijke omgeving in het buitengebied. Maar het vraagt meer, de trends naar de toekomst vragen om een levensloopbestendige, seniorenvriendelijke en veilige omgeving, om duurzame werkgelegenheid, om goede zorg in de nabijheid, om een sociaal beleid dat mensen in staat stelt om te blijven meedoen in de samenleving.

De openbare ruimte met het openbare groen bepalen in belangrijke mate of de woonomgeving aantrekkelijk is. Daarom bezuinigen wij niet op het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Omdat in de praktijk blijkt dat de kwaliteit van dat beheer beter kan, versterken wij het toezicht en de controle op de uitvoering daarvan. Bijzondere plekken in de dorpen, wijken en kernen, zoals dorpsgezichten, pleinen en kunstwerken, willen wij extra aandacht geven.

Kopen is voor starters op de woningmarkt steeds moeilijker, de sociale huurwoningen zijn slechts toegankelijk voor de lage inkomens en de vraag daarnaar is groot. Daarbij zijn sociale woningen niet voor iedereen ook betaalbare woningen. Voor de groep met de laagste inkomens kan een sociale huurwoning nog steeds te duur zijn. Wij willen de woningbehoefte in onze gemeente onderzoeken. Waar nodig zullen we ons beleid daarop aanpassen en nadere prestatieafspraken maken met de corporaties. Onderdeel van die afspraken is wat

ons betreft ook de afspraak dat renovatie en herbestemming in combinatie met duurzame materialen en klimaatneutrale voorzieningen, mits betaalbaar, in principe de voorkeur krijgen boven sloop.

De leefbaarheid in de dorpen, buurten en wijken wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezige basisvoorzieningen. Toch zullen daarin keuzes moeten worden gemaakt. De financiële situatie van de gemeente vergt een sanering van accommodaties, scholen en sportterreinen indien een duurzame voortzetting niet kan worden onderbouwd. De criteria zijn eerder vastgelegd in het Beleidskader toekomstvisie duurzame accommodaties. Wij nemen dit kader als uitgangspunt voor onze keuzes. De bedreiging van een duurzame voortzetting hangt vaak samen met een terugloop van gebruikers en leden van de vereniging. Oplossingen voor de voortzetting van de voorziening hangen dan samen met de

oplossingen voor de continuïteit van de verenigingen. Samenwerking en/of samengaan met andere verenigingen zijn dan onontkoombaar. Wij roepen besturen op om die verantwoordelijkheid te nemen. Waar nodig zullen wij hen daarbij ondersteunen.

Een belangrijk dossier in deze opgave betreft de onderwijs- en sportvoorzieningen in het middengebied tussen Obbicht en Grevenbicht. De besluitvorming willen wij in de nieuwe raadsperiode afronden. Wij volgen daarbij de koers die de vorige raad heeft geaccordeerd en zetten de voorbereidingen voort. Overigens willen wij in het kader van de bezuinigingen in het investeringsprogramma de ambities met betrekking tot de Sportzone Limburg herijken.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij zetten het accommodatiebeleid voort op basis van het Beleidskader toekomstvisie duurzame accommodaties.
- Wij zetten de koers voort die door de vorige raad is geaccordeerd met betrekking tot de voorzieningen in het middengebied Obbicht-Grevenbicht.
- Wij roepen verenigingen op om het gesprek aan te gaan over samenwerking en eventueel fusie, daar waar de terugloop van ledenaantallen daarom vraagt.
- Wij bezuinigen niet op het onderhoud in de openbare ruimte.
- Wij versterken het toezicht en de controle op de uitvoering van het onderhoud.
- Wij geven een impuls aan de werkzaamheden in de openbare ruimte met leerwerkervaringsplaatsen in de gemeentelijke groenvoorziening.
- Wij faciliteren zo veel als mogelijk “tiny houses”, experimenten met vernieuwende woonvormen en flexibele concepten voor tijdelijke oplossingen.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Wij gaan een onderzoek doen naar de woningbehoeften, het woningaanbod en de werking van de sloopregeling.
- Wij onderzoeken of transformatie van leegstaand vastgoed kan bijdragen aan een toereikend aanbod van betaalbare woningen.
- Wij bezien de stand van zaken met betrekking tot de Sportzone Limburg en evalueren de opties voor de verdere ontwikkeling.

Wij gaan in gesprek:

- Wij betrekken de inwoners actief bij het signaleren en oplossen van aandachtspunten in hun leefomgeving.
- Wij maken prestatieafspraken met de woningcorporaties, gericht op een beter aanbod in de betaalbare woningbouw.
- Wij spreken vastgoedeigenaren aan op hun verantwoordelijkheid voor onbenutte woningen boven winkels. Wij willen afspraken maken die borgen dat de woningen beschikbaar en betaalbaar blijven.

05

Ontspannen en genieten in Sittard-Geleen

Wij willen dat Sittard-Geleen een aantrekkelijke gemeente is om in te verblijven. Met een omgeving en met de voorzieningen die van een eigentijdse gemeente met een regionale functie mogen worden verwacht.

Ontspannen en genieten in Sittard-Geleen

Sittard-Geleen is een aantrekkelijke gemeente, met een rijk verenigingsleven, met culturele voorzieningen, met historische gebouwen, kastelen en een mooi en groen buitengebied. Daarmee is het een aantrekkelijke gemeente voor de inwoners, voor kenniswerkers die zich in onze regio willen vestigen, voor toeristen en recreanten, voor jong en oud. Wij zijn van mening dat hier kansen liggen voor ondernemers. Culturele voorzieningen hebben een gemengd karakter en dragen bij aan de brede ontwikkeling van alle inwoners. Van wijkfeesten tot regionale voorzieningen als theater en musea. Ook veel gebouwen behoren tot onze cultuur en zijn een waardevol erfgoed waar wij trots op zijn. Wij hebben een functie als centrumgemeente voor de regio, en samen met andere steden en de provincie willen wij bespreken hoe wij samen een optimaal aanbod voor de regio kunnen waarborgen.

De verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie vraagt een evenwicht tussen ambities en duurzaamheid. Wij zullen daartoe het overleg tussen ondernemers en natuurorganisaties stimuleren en faciliteren. Wij richten ons verder op de eerder gepresenteerde "Visie Vrijetijdseconomie". Overigens willen wij het buitengebied met de kenmerkende landschapselementen zoveel mogelijk in stand houden. Dat geldt ook voor de agrarische gebieden, die tegelijk een onderdeel zijn van de economie in de gemeente.

De promotie van onze aantrekkelijke gemeente vraagt meer aandacht. Er is een krachtige boodschap nodig om een positief imago neer te

zetten. Daarin willen wij onze eigenheid en kracht in transformatie en innovatie laten zien, vanuit ons verleden en heden. Overigens willen wij moderne communicatiekanalen inzetten; onze inwoners zijn onze beste ambassadeurs en kunnen via de sociale media een belangrijke rol spelen in de marketing van Sittard-Geleen. Wij evalueren daarom ook de bestaande promotiestructuren en -instrumenten.

Wij willen het cultuurbedrijf De Domijnen in de loop van de raadsperiode evalueren en onderzoeken of de voorziening aansluit bij de verwachtingen van de inwoners. Ook betrekken wij daarbij de regionale functie. De financiële resultaten en de omvang van de subsidies vormen het sluitstuk van de evaluatie. Wij onderzoeken los daarvan op korte termijn of het integratieplan voor de integratie van VOLT in het cultuurbedrijf voldoende waarborgen biedt voor de zelfstandige positie van VOLT, zoals werd beoogd door de gemeenteraad. De integratie van de muziekschool in het cultuurbedrijf is een lopend proces dat wordt voortgezet.

Evenementen zijn overigens een van de kernwaarden in ons cultuurbeleid. Wel willen wij meer aandacht geven aan de evenementen waarmee wij het “merk” Sittard-Geleen promoten. Onze financiële positie vraagt overigens om een meer ondernemende aanpak van evenementen, waarbij we bezien of private partijen een grotere rol kunnen spelen bij de organisatie daarvan. Verenigingen die evenementen organiseren mogen rekenen op onze ondersteuning. Wij willen de digitalisering van het vergunningstelsel gebruiken als startpunt voor de verbetering van onze dienstverlening. Wij denken daarbij aan verdere vereenvoudiging van de aanvraag en een proactieve advisering bij de aanvraag van een vergunning.

In de vorige periode is de toekomst van de schaats- en zwemvoorzieningen op de agenda geplaatst. Wij willen de besluitvorming in deze nieuwe raadsperiode afronden. Hierbij hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Wij herbevestigen dat er géén gemeentelijke zwemvoorziening wordt gerealiseerd op de locatie Sportzone Limburg.
- Wij willen, met (mede)financiering van de gemeente, komen tot een centrale stedelijke basiszwemvoorziening op de locatie Glanerbrook voor recreatief, wedstrijd-, doelgroepen- en educatief zwemmen.
- Vanuit het oogpunt van gezondheidsbevordering steunen wij het handhaven van een zwemvoorziening voor doelgroep- en educatief zwemmen op de locaties Het Anker en De Nieuwe Hateboer, indien dit financieel haalbaar is. Hierbij dient nadrukkelijk

sprake te zijn van cofinanciering door particulieren en/of andere partijen.

- Indien via particuliere financiering op deze locaties ook recreatieve en wedstrijdzwemvoorzieningen in stand kunnen worden gehouden, zijn we daar niet tegen. Gemeentelijke financiering is hiervoor echter niet aan de orde.
- Een 50-meterbad zien wij als een bovenregionale voorziening die uitsluitend mogelijk is als financiering hiervan plaatsvindt door Provincie, Rijk en/of particulieren.
- Op de locatie Glanerbrook is tevens sprake van een basisschaatsvoorziening die geschikt is voor ijshockeywedstrijden en recreatief schaatsen.
- Een nieuwe, overdekte, 333-meter schaatsbaan zien wij als bovenregionale voorziening die uitsluitend mogelijk is als financiering hiervan plaatsvindt door Provincie, Rijk en/of particulieren.
- De bestaande 400-meter schaatsbaan blijft in ieder geval open totdat er definitieve keuzes zijn gemaakt over de toekomstige omvang van de schaatsvoorziening.
- De wielersbaan in het Burgemeester Damenpark staat niet ter discussie en blijft in alle gevallen bestaan.

Voor het overige geldt hetgeen is vastgelegd in het eerdere besluit van de gemeenteraad over dit onderwerp.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij ronden de besluitvorming voor de schaats- en zwemvoorzieningen af conform de hierboven geformuleerde uitgangspunten.
- Wij oriënteren onze evenementen meer op het profiel van de gemeente en streven naar een meer ondernemende aanpak, waarbij ook private partijen een rol kunnen spelen.
- Wij streven naar een regionale evenementenagenda.
- Wij verbeteren onze dienstverlening aan verenigingen die evenementen organiseren.
- Wij nemen initiatieven voor een betere promotie van Sittard-Geleen. Wij willen onze inwoners stimuleren om via sociale media een bijdrage aan de promotie te geven. Bestaande structuren voor onze promotie evalueren wij vanuit de vraag of zij nog het juiste middel zijn.
- Wij laten het buitengebied zoveel mogelijk in stand, met de kenmerkende landschapseigenschappen.
- Wij willen de agrarische sector behouden en denken mee, enerzijds in situaties van leegstand en anderzijds bij de realisatie van bedrijfswoningen bij nieuwe activiteiten. Biodiversiteit stimuleren wij.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Wij evalueren het cultuurbedrijf De Domijnen.
- Wij onderzoeken of het integratieplan voor de integratie van VOLT in het cultuurbedrijf voldoende waarborgen biedt voor de zelfstandige positie van VOLT zoals beoogd door de gemeenteraad.
- Wij doen onderzoek naar de mogelijkheden voor de herinvoering van het schoolzwemmen.

Wij gaan in gesprek:

- Met het bedrijfsleven bespreken we de mogelijkheden van Kunst in de openbare ruimte als mogelijkheid om de gemeente te profileren.
- Wij nemen het initiatief voor een overleg tussen natuurorganisaties en ondernemers om te bespreken hoe de vrijetijdseconomie kan worden ontwikkeld met evenwicht tussen ambities en duurzaamheid.
- Met de jongere inwoners, met name in de groep 16-18 jaar, bespreken we hun behoefte met betrekking tot culturele en uitgaansvoorzieningen.
- Met onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties bespreken wij de mogelijkheden om cultuur een grotere rol te laten spelen bij de ontwikkeling van jeugd en jongeren en daarmee reeds vanaf de basisschool te starten.

06 Economie, verdere versterking voor werk en innovatie

Wij streven naar een duurzame economie als basis voor duurzame werkgelegenheid en kansen voor iedereen, in evenwicht met welzijn, gezondheid en leefbaarheid.

Economie, verdere versterking voor werk en innovatie

Onze economie is een belangrijke pijler voor gemeente en regio. Werkgelegenheid en welzijn hangen er nauw mee samen. De opgave is enerzijds om met elkaar de economische groei te bestendigen en anderzijds om dat op een duurzame manier te stabiliseren. Wij willen de kansen benutten om de ambities van het bedrijfsleven te verbinden met onze ambitie voor duurzaamheid en innovatie.

Ons beleid voor de economie is gericht op een duurzaam evenwicht tussen de kansen en de nadelen van een florerende economie. Wij faciliteren de groei van het bedrijfsleven, met aandacht voor de krapte op de arbeidsmarkt, voor de participatie van mensen die hulp nodig hebben op de arbeidsmarkt, voor de aansluiting van onderwijs op de vraag vanuit het bedrijfsleven naar goed opgeleide medewerkers. Maar wij maken wel keuzes die er voor zorgen dat de groei niet ten koste gaat van de leefomgeving en het milieu. Keuzes rond de locaties voor nieuwe vestigingen. Keuzes in de mobiliteitsvraagstukken en de verkeersveiligheid. Keuzes voor duurzame oplossingen voor (her)gebruik van gebouwen en terreinen en van grond- en reststoffen. Wij onderzoeken of we eventuele financiële bijdragen aan het bedrijfsleven kunnen baseren op het netto-aantal extra banen.

De economische groei biedt kansen voor werkzoekenden, maar stelt daar ook eisen aan. Wij willen daarom in de Triple Helix samen met de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven bespreken hoe de opleidingen kunnen aansluiten op deze vraag,

met leerlijnen die gericht zijn op de competenties en vaardigheden die het bedrijfsleven vraagt. De inwoners die hulp nodig hebben om hun plaats op de arbeidsmarkt te vinden worden gestimuleerd en geholpen om vaardigheden te ontwikkelen die aansluiten op de vraag vanuit het bedrijfsleven. Wij richten ons daarbij ook op de oudere werkzoekende. Het biedt een kans op reguliere of passende arbeid. Wij zullen ons daarvoor extra inspannen en vragen onze partners in de Triple Helix om daaraan een bijdrage te leveren.

Het MKB is een belangrijke factor, niet alleen voor de werkgelegenheid maar ook voor de leefbaarheid. Het MKB vraagt om permanente ondersteuning van onze kant. Onze focus ligt daarbij op de kracht van de regio; transformatie en innovatie. Wij staan

in principe positief tegenover verzoeken uit het bedrijfsleven voor de inrichting van een Bedrijven Investerings Zone (BIZ). Een dergelijk verzoek moet in onze ogen wel vanuit het bedrijfsleven zelf worden

geïnitieerd en een breed draagvlak hebben onder de beoogde deelnemers.

Wij willen het bedrijfsleven faciliteren bij vestiging en uitbreiding. Maar wel zodanig dat het niet ten koste gaat van de leefomgeving en het milieu. Voor Lexhy volgen wij de visie die is vastgelegd in de "Visie Chemelot 2025", die voorziet in kantoren en campusfaciliteiten, waaronder begrepen R&D faciliteiten zoals kleinschalige productiefaciliteiten voor pilots. Wel stellen wij eisen aan de beperking van overlast en aan compensatie van groen en natuur in Graetheide. Graetheide blijft groen. Ook gaan wij ervan uit dat de bestaande risico-contouren niet worden uitgebreid.

De visie op de functies van de centra in Sittard en Geleen is al eerder vastgelegd. Sittard is vooral gericht op verblijf, Geleen op dienstverlening. Wij bevestigen deze visie, maar willen onderzoeken op welke wijze de doelstellingen met minder financiële middelen kunnen worden gerealiseerd. Voor beide centra geldt dat wij inwoners en ondernemers willen betrekken bij de verdere planontwikkeling. De uitvoering daarvan zal echter in belangrijke mate afhangen van de inbreng van (meer) private investeerders. Die inbreng is noodzakelijk om het profiel en daarbij behorende voorwaarden en kaders daadwerkelijk vorm te kunnen geven.

De bedrijvigheid in onze gemeente levert ook mobiliteitsvraagstukken op, zeker gezien onze regionale functie. Om de juiste antwoorden te geven op deze vraagstukken komt er een mobiliteitsonderzoek naar de gevolgen van de gebiedsontwikkeling op milieubelasting, verkeersveiligheid en parkeeroverlast. De maatregelen die daaruit voortkomen moeten die overlast beperken en oplossen. Nadrukkelijk denken wij daarbij ook aan de parkeeroverlast in de wijken die wordt veroorzaakt door het zakelijke vervoer. Ook de toename van het autobezit van de inwoners zelf veroorzaakt overigens parkeerdruk.

Wij zullen met de inwoners in gesprek gaan over hun wensen en ideeën voor oplossingen. Tevens zien we op de bedrijventerreinen zelf en in hun nabije omgeving een toename van verkeersoverlast. Wij zullen daar waar de problemen groot zijn extra inzetten op handhaving.

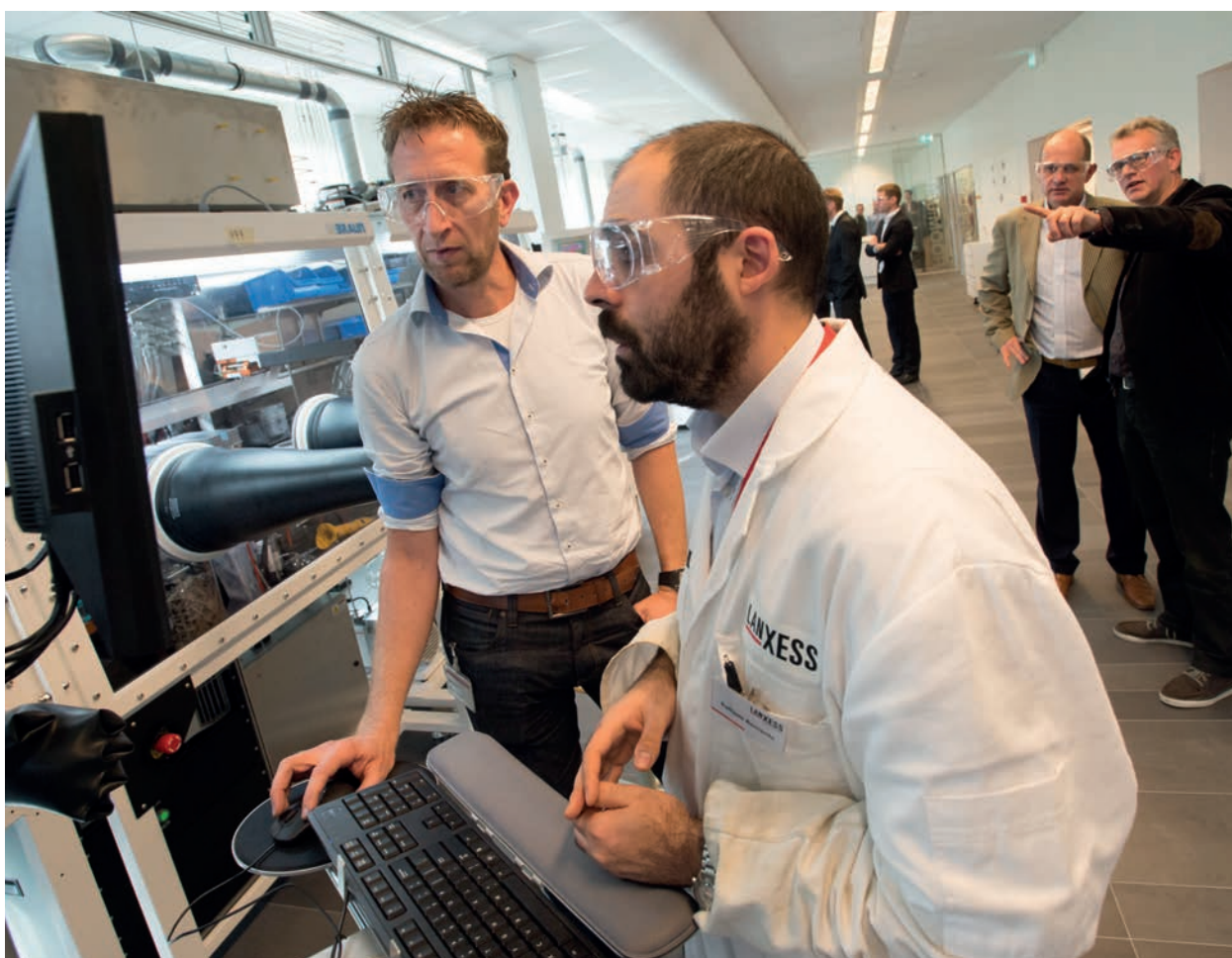
Overigens houden de mobiliteitsvraagstukken niet op bij onze gemeentegrenzen, daarom werken wij nauw samen met de regio en de provincie. De effecten van de grote bedrijven zoals Chemelot en VDL worden onderzocht door de provincie.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij geven voorlichting aan starters en MKB over duurzaamheid en informeren hen over initiatieven.
- Wij faciliteren innovatie en nieuwe initiatieven gericht op duurzaamheid maximaal.
- Wij zullen ons extra inspannen om inwoners die hulp nodig hebben met het vinden van hun plaats op de arbeidsmarkt, te helpen om hun vaardigheden en competenties te ontwikkelen gericht op de huidige en op de te verwachten toekomstige vraag van het bedrijfsleven.
- Wij zien er op toe dat ons aanbestedingsbeleid, gericht op de ondersteuning van ons participatiebeleid (zoals social return), adequaat wordt uitgevoerd.
- De gemeente neemt een voorbeeldfunctie in met het beschikbaar stellen van stage- en werkervaringsplaatsen.
- Wij ondersteunen het MKB permanent.
- Wij nemen maatregelen die de regeldruk verlagen en de vergunningverlening vergemakkelijken. Ook willen wij het proces inzichtelijk maken voor de aanvrager van een vergunning en voor geïnteresseerde inwoners. Dit doen we door de bijbehorende openbare stukken en de status van de aanvraag digitaal toegankelijk te maken.

■ Wij zien mogelijkheden voor de uitbreiding van de bedrijvigheid op Lexhy en sluiten aan op de visie Chemelot 2025. Het gaat dan om kantoren en campusvoorzieningen, inclusief R&D faciliteiten zoals kleinschalige productiefaciliteiten voor pilots. Wij accepteren geen geluidsoverlast en verkeersproblemen. Ook gaan wij ervan uit dat de bestaande risico-contouren niet worden uitgebreid.

■ Wij stellen voorwaarden aan de ontwikkeling van Lexhy voor compenserende maatregelen op het gebied van verkeer en voor natuur en groen in Graetheide. Wij houden Graetheide groen.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Indien regelgeving belemmerend werkt zoeken wij oplossingen, bijvoorbeeld via experimenteerruimte.
- Wij onderzoeken of we eventuele financiële bijdragen aan het bedrijfsleven kunnen baseren op het netto-aantal extra banen.
- Wij staan in principe positief tegenover eventuele verzoeken uit het bedrijfsleven voor de inrichting van een Bedrijven Investerings Zone (BIZ).
- Wij bevestigen de visie op de centra in Sittard en Geleen maar willen onderzoeken op welke wijze de doelstellingen met minder financiële middelen kunnen worden gerealiseerd. Wij geven opdracht voor een mobiliteitsonderzoek naar de gevolgen van de gebiedsontwikkeling op verkeersveiligheid en parkeeroverlast.
- Wij onderzoeken of we de hinder en milieubelasting door de veelheid van pakketbezorgers kunnen verminderen met centrale overslaglocaties van waaruit de bezorging gecombineerd kan plaatsvinden.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden om senioren betrokken te houden bij onze economie en daarmee ook actief te houden in onze lokale samenleving.

Wij gaan in gesprek:

- Wij gaan in gesprek met de partners in de Triple Helix over ieders inspanningen voor duurzaamheid, onze inzet is dat duurzaamheid een gezamenlijke opgave is waarvoor iedereen verantwoordelijkheid draagt.
- Wij gaan in de Triple Helix in gesprek met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven over de afstemming van leerlijnen op de behoefte in de arbeidsmarkt. Wij sluiten daarbij aan op de sectorplannen, die wij samen met de provincie en de grote gemeenten in de regio ontwikkelen. Wij richten ons daarbij op Automotive, Logistiek en Techniek.
- Wij bespreken de realisatie van onze doelstellingen uit het participatiebeleid actief met uitvoeringsorganisaties en partners in de Triple Helix, gericht op ieders rol en verantwoordelijkheid daarvoor.
- Voor de detailhandel richten wij ons op verminderde regeldruk voor het uitstallingsbeleid. Wij zullen in gesprek gaan met de detailhandel over wensen en mogelijkheden op dit gebied.
- Wij dringen bij de provincie aan op oplossingen voor de knelpunten kruising Hoogveld-Middenweg en de op- en afritten van de N297.
- De gesprekken over de verbreding van de A2 verbinden wij met het onderwerp leefbaarheid.

07

Financiën duurzaam op orde

Wij willen duurzaam financieel solide zijn. Onze inwoners en bedrijven belasten wij niet meer dan nodig is.

Financiën duurzaam op orde

Wij streven naar een structureel en duurzaam gezonde financiële positie. Wij zoeken naar reële oplossingen voor tekorten en willen voldoende buffers voor risico's, tegenvallers en ambities. Dat betekent dat we in een aantal gevallen eerst zullen sparen voor dat we weer investeren. En nieuw beleid zal eerst mogelijk zijn nadat we oud beleid hebben geschrapt of verminderd. Nieuwe middelen die we realiseren bij een groei van de gemeente worden pas ingezet als ze daadwerkelijk zijn gerealiseerd en allereerst worden er bestaande tekorten mee opgelost. Voor projecten zoeken we naar een meer ondernemende financiële aanpak. Wij zullen de bezuinigingsoperatie afronden. Afgesproken taakstellingen daarin worden gerealiseerd. Slechts bij betekenisvolle effecten die maatschappelijk ongewenst zijn bespreken we alternatieven. In het verlengde daarvan onderzoeken we ook of we sommige besluiten uit het verleden moeten herijken op betere financiële oplossingen. Dat geldt ook voor ons investeringsprogramma. Ons beleid voor de belastingen is een voorzetting van het bestaande beleid; wij streven naar tarieven die leiden tot woonlasten op het gemiddelde van de grote gemeenten in Limburg.

Overigens zetten wij ons ook in deze periode in voor (regionale) samenwerking, enerzijds vanuit onze verantwoordelijkheid als centrumgemeente en anderzijds omdat samenwerking leidt tot voordelen met betrekking tot kwaliteit en kosten.

Daarom participeren wij onder meer in de volgende processen:

- Visie op economie, onderwijs en arbeidsmarkt in relatie tot de leef- en woonomgeving (rapport Soete);
- Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL);
- Regiodeal en Limburgpropositie;
- (Verdere) ontwikkeling van operationele samenwerkingsverbanden zoals:
  - Shared Service Center Zuid-Limburg
  - Waterketen
  - Gegevenshuis
  - Participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek.

Onze acties voor 2018-2022:

- Wij zetten het ombuigingsprogramma voort.
- Bestaande taakstellingen worden gerealiseerd. Slechts indien er betekenisvolle effecten zijn die maatschappelijk ongewenst zijn, bespreken we alternatieven.
- Ons uitgangspunt voor nieuw beleid is dat de financiering daarvan op een solide basis is geregeld. Nieuw beleid bekostigen wij door de inwisseling van oud beleid.
- Wij werken niet meer opnieuw met het instrument “taakstellingen” tenzij overtuigend is aangetoond dat zij realiseerbaar zijn.
- Wij versoberen het investeringsprogramma door fasering van investeringen. Tevens bezien wij of investeringen goedkoper kunnen worden uitgevoerd dan wel kunnen worden geschrapt.
- Meevallers gedurende het jaar worden primair benut om tekorten op te lossen, en secundair gereserveerd voor nieuw beleid waarvoor opnieuw een integrale afweging nodig is. Dit sluit aan op de beoogde bestuursstijl waar openheid en collegiaal bestuur de norm zijn.
- Tegenvallers in het jaar worden primair opgelost binnen het programma waar de tegenvaller zich voordoet.

- Wij zetten ons ook in deze periode in voor (regionale) samenwerking, enerzijds vanuit onze verantwoordelijkheid als centrumgemeente en anderzijds omdat samenwerking leidt tot voordelen met betrekking tot kwaliteit en kosten.

Wij doen (nader) onderzoek:

- Wij willen bezien of besluiten uit het verleden moeten worden heroverwogen om de financiële risico's te verkleinen en/of de financiële lasten te verlagen.
- Voor projecten en investeringen zoeken wij partners die met cofinanciering willen participeren.

Wij gaan in gesprek:

- Wij zetten een lobby op naar Rijk en Provincie om steun voor onze ambities, die ook regionaal en provinciaal van betekenis kunnen zijn.

*Wij werken het beleid verder
uit tijdens de coalitieperiode via
gesprekken met de gemeenteraad,
met onze inwoners en met onze
partners in gemeente en regio.*

DE VERDERE ROUTE VAN HET AKKOORD

De analyse van de staat van de gemeente en van de ontwikkelingen leidt tot de vraag om bestuurskracht met een bijbehorende eigentijdse bestuursstijl.

Bestuurskracht is nodig om de financiële opgave te voltooien, een opgave die keuzes vraagt in zowel de uitvoering van het bestaande beleid als in de prioritering van nieuw beleid. Een nieuw beleid waarin ook evenwicht moet worden gevonden tussen de maatschappelijke thema's economie, leefbaarheid en duurzaamheid.

De bestuursstijl die wordt gevraagd is gericht op de inbreng van en de transparantie naar inwoners, bedrijfsleven en organisaties. Zonder hun draagvlak is de realisatie van deze doelen niet haalbaar. En draagvlak alleen is niet genoeg, er is participatie nodig en samenwerking, ook met het bedrijfsleven, ook met de regionale en provinciale partijen. Dit coalitieprogramma geeft daar richting aan. Het is een programma op hoofdlijnen, met ruimte voor aanpassingen. Wij willen het een programma laten zijn voor en van de gemeenschap. Daarom zal de nadere invulling plaatsvinden volgens de lijnen van een hedendaagse bestuursstijl via meepraten en meedoen, ook in de beleidsvorming.

Het verdere traject van dit akkoord is als volgt:

- Wij bieden dit akkoord op 6 juni 2018 eerst ter kennisname aan de gemeenteraad aan, als start van de nieuwe bestuursperiode en het nieuwe college.

- Op 21 juni bespreken wij het akkoord met de gemeenteraad. In deze openbare vergadering kunnen alle partijen opmerkingen maken, suggesties doen en wijzigingen voorstellen.

- Op 5 juli leggen wij het bijgestelde akkoord als startdocument ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

- Aansluitend bespreken wij ons programma in het 3e kwartaal met de belangrijkste stakeholders in de gemeente uit het bedrijfsleven, het onderwijs en de maatschappelijke organisaties. Deze partijen vragen wij om mee te denken en mee te doen. Hun input kan leiden tot bijstellingen, het programma is een levend document. Uiteraard koppelen wij de resultaten van de gesprekken terug aan de gemeenteraad.

- Gelijktijdig willen wij met de inwoners en verenigingen in gesprek. Wij organiseren daartoe zowel virtueel als fysieke bijeenkomsten waarin we met elkaar debatteren, toelichten en input vragen voor ons beleid. Ook deze input kan leiden tot bijstellingen. En ook deze resultaten koppelen wij terug aan de gemeenteraad.

- Einde van het jaar hebben wij een definitief programma. Dat wil niet zeggen dat het daarmee voor de resterende periode in beton is gegoten. Bij de verdere uitwerking en realisatie van het beleid vinden gesprekken plaats met belanghebbenden en betrokken partijen, die wij ook dan vragen om mee te denken en mee te doen. Dat kan tot andere inzichten of tot een andere aanpak leiden. Ook kunnen nieuwe initiatieven vanuit inwoners een plaats krijgen in ons beleid. En er kunnen externe ontwikkelingen zijn die leiden tot bijstelling van het beleid.

ONDERTEKENING

Sittard-Geleen, 31 mei 2018

De partijen:

Vertegenwoordigd door:

Handtekening:

Pieter Meekels

Kim Schmitz

Jos Bessems

Ivo Tillie

Paul Kubben

Rob Schormans

Jack Renet